

Трофименко М.
*к.політ.н., доцент, проректор
Маріупольського державного
університету*

ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ПІСЛЯ ПРИЙНЯТТЯ ЛІССАБОНСЬКОЇ УГОДИ

The paper considers the transformation of the European Union public diplomacy under the influence of globalization processes. Special attention is paid to the mechanisms of EU public diplomacy implementation in whole and as one of the most advanced integration associations in the world. The features of public diplomacy implementation before and after the Treaty of Lisbon have been analyzed. Special attention is given to the activities of European External Action Service, the High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy and EU delegations abroad.

Key words: public diplomacy, the European Union, the Treaty of Lisbon, the EU delegation, European External Action Service, the High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy.

У роботі розглядається трансформація публічної дипломатії Європейського Союзу після прийняття Лісабонської угоди. Особлива увага приділяється механізмам реалізації публічної дипломатії ЄС в цілому, як одного з найбільш розвинених інтеграційних об'єднань у світі. Розглядаються особливості здійснення публічної дипломатії до Лісабонської угоди та після. Особлива увага приділяється діяльності Європейської служби зовнішніх справ, Верховного представника з зовнішніх справ та політики безпеки та делегацій ЄС за кордоном.

Ключові слова: публічна дипломатія, Європейський Союз, Лісабонська угода, делегація ЄС, Європейська служба зовнішніх справ, Верховний представник із зовнішніх справ та політики безпеки ЄС.

У світі, що стрімко глобалізується, пріоритетом для держав є стратегічна розробка та запровадження міжнародних комунікацій. Розуміння процесу спілкування урядів і місцевої громадськості з громадськістю іноземною, стало важливим але непростим питанням для досліджень, яке може бути втілено в життя. Думки, погляди і поведінка людей за кордоном є вагомими для держав, бо вони мають серйозний вплив на їх економіку та зовнішню політику, а отже і на національні інтереси держави. Те, як країну сприймають в світі, впливає на її здатність привертати туристів і інвестиції. Те, як бачить одну країну громадськість іншої, може вплинути на її відносини з урядом тієї країни, на їх дипломатичні та військові стосунки.

Європейський Союз є одним з найбільш ефективних, результативних і глибоких інтеграційних об'єднань будь-коли створених, що включає 28 країн-учасниць. Новий етап інтеграції ЄС наступив з прийняттям Лісабонської угоди, яка передбачає ще більшу координацію міжнародних відносин і дипломатії між країнами-учасницями ЄС. З розвитком інформаційних технологій все більшого розвитку та ваги набуває публічна дипломатія окремих країн-учасниць і Європейського Союзу в цілому. Комплексна ефективність реалізації публічної дипломатії, як окремими країнами-учасницями, так і ЄС стає фактором забезпечення безпеки всього об'єднання. Глибина інтеграції в ЄС, зокрема в питаннях публічної дипломатії та міжнародних відносин робить їх унікальними, актуальними і цікавими для дослідження.

Одна з найбільш значущих змін, яка відбулась завдяки Лісабонській угоді з точки зору публічної дипломатії – це поява делегацій ЄС (посольств ЄС) після присвоєння ЄС статусу юридичної особи. Раніше делегації представляли галузі зовнішньої діяльності, які реалізовувалися Європейською Комісією. Стратегічні елементи публічної дипломатії ЄС та інформаційна діяльність у зовнішніх відносинах координуються штаб-квартирою, в той час як фактична передача інформації та технічна сторона здійснюються 139 делегаціями ЄС за кордоном і їх персоналом. До Лісабонської угоди вони були делегаціями комісії, але зараз це делегації ЄС, а значить, вони можуть представляти змішані

інтереси зовнішньої діяльності ЄС. Також варто сказати про чисельність делегацій, багато з них мають лише кілька старших керівників, 13 не мають політичного відділу тощо. Представництво ЄС іноді буває набагато ширше, ніж двостороннє представництво більшості країн-членів [1, с. 20].

Роль делегацій значно зросла після Лісабонської угоди зі зникненням почергового головування в Раді із зовнішніх відносин ЄС. До Лісабонської угоди почергове головування направляло велику кількість ресурсів і роботи публічної дипломатії ЄС, щоб просувати національні пріоритети головної країни за 6 місяців мандату.

Ще одним нововведенням, яке було започатковане Лісабонською угодою стало створення де-юре у 2009 р. та де-факто у 2010 р. єдиного зовнішньополітичного органу ЄС – Європейської служби зовнішніх справ (ЄСЗС), що є своєрідним міністерством закордонних справ Союзу та об'єднує у собі зовнішньополітичні відділи та департаменти, які раніше входили до Європейської Комісії та Ради ЄС. При цьому Європейська служба зовнішніх справ є абсолютно незалежною від інших установ та має власний бюджет [2].

Європейська служба зовнішніх справ керує зовнішньою політикою ЄС та співпрацює з Європейською комісією з питань, які належать до їх спільної компетенції.

Створення Європейської служби зовнішніх справ вперше було передбачене у Європейській Конституції, яка, однак, так і не набула законної сили. Крім того, були об'єднані посади Єврокомісара з політики безпеки та Єврокомісара з зовнішніх справ.

Після відхилення Конституції ідея запровадження зовнішньополітичного відомства ЄС на чолі із своєрідним міністром закордонних справ (Верховним представником ЄС із зовнішніх справ та політики безпеки) була реалізована в Лісабонському договорі.

В статті 27 Європейського договору, яка визначає принципи діяльності Європейської служби зовнішніх справ, говориться наступне: «... при виконанні своїх повноважень, Верховний представник повинен допомагати Європейській службі зовнішніх справ. Це повинно включати в себе співпрацю з дипломатичними службами держав-членів ЄС, і повинно погоджуватись з посадовими особами з відповідних

департаментів Генерального секретаріату Європейської Ради та Європейської Комісії, а також з прикомандированими фахівцями з національних дипломатичних служб держав-членів. Організація та функціонування Європейської служби зовнішніх справ встановлюються рішенням Європейської Ради. Європейська Рада діє за пропозицією Верховного представника після консультацій з Європейським Парламентом і після отримання згоди Комісії [6].

ЄСЗС керує зовнішніми зв'язками ЄС, безпекою, оборонною політикою та контролює Об'єднаний Європейський аналітичний центр. Однак, незважаючи на рішення Верховного представника з зовнішніх справ та політики безпеки і Європейської дипломатичної служби, остаточне рішення приймається державами-членами та Європейською комісією.

Першим Верховним представником ЄС із зовнішніх справ та політики безпеки стала британка баронеса Кетрін Ештон, яка обіймала цю посаду з 2009 по 2014 рр. Її наступницею стала італійка Федеріка Могеріні, яка обіймає посаду з 2014 по 2019 рр. [4]

Верховний представник ЄС із зовнішніх справ та політики безпеки є також Європейським Комісаром та бере участь у засіданнях Ради ЄС із зовнішніх зв'язків.

Таким чином, розглянувши все вищенаведене, можна зробити наступні висновки:

По-перше, ЄС є найбільш розвиненим інтеграційним об'єднанням з усіх раніше існуючих, яке включає в себе велику кількість держав.

По-друге, з прийняттям Лісабонської угоди ЄС посилив інтеграцію в міжнародних відносинах і дипломатії – були засновані інститути Високого представника ЄС з зовнішніх справ і політики безпеки, Європейська служба зовнішніх справ, а також постійні делегації ЄС за кордоном на чолі з послами.

По-третє, делегації ЄС після Лісабонської угоди інституційно сформувалися і перетворилися на повноцінні посольства ЄС, не дивлячись на те, що існує проблема недостатнього фінансування їх штату та діяльності.

Список літератури

1. Duke S. The European External Action Service and Public Diplomacy / Simon Duke // Discussion Papers in Diplomacy. – September 2013. – №127. – 38 p.
2. European Union External Action. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/index_en.htm.
3. Fiske De Gouveia P. European Infopolitik: Developing EU Public Diplomacy Strategy / Philip Fiske de Gouveia, Hester Plumridge. – London : The Foreign Policy Centre, 2005. – 55 p.
4. High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy / Vice-President of the Commission. — [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/mogherini_en.
5. La Porte T. The Power of the European Union in Global Governance: A Proposal for a New Public Diplomacy / Teresa La Porte // CPD Perspectives on Public Diplomacy. – 2011. – №1. – 97 p.
6. Treaty amending the Treaty on European Union and the Treaty Establishing the European Community. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:306:0010:0041:EN:PDF>

Трофімова Г. В.

*кандидат с.-г. наук, доцент,
завідувач НДВ кон'юнктури
аграрних ринків та аналізу
економічних трансформацій
в АПК НДІ «Укragропромпро-
дуктивність»
(м. Київ, Україна)*

ДИНАМІКА АГРОТОРГІВЛІ М'ЯСОПРОДУКЦІЄЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

Проведено аналіз міжнародної торгівлі м'ясною продукцією між Україною та ЄС.

Ключові слова: експорт, імпорт, Європейський Союз, агропродовольчий ринок.